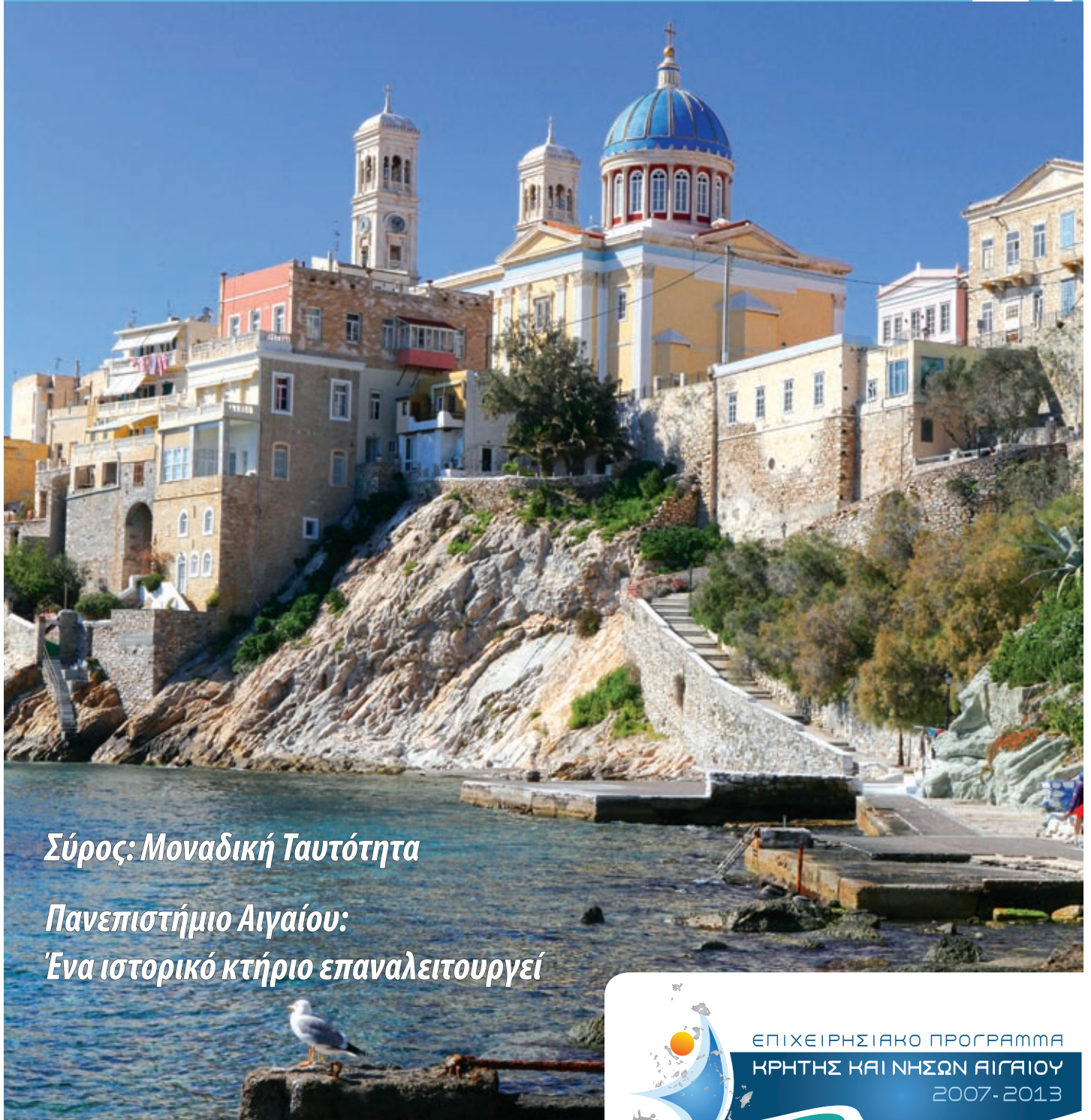

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Ιανουάριος | 2014
Μάρτιος

Τεύχος
21

Σύρος: Μοναδική Ταυτότητα

Πανεπιστήμιο Αιγαίου:

Ένα ιστορικό κτήριο επαναλειτούργεί

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΚΡΗΤΗΣ ΚΑΙ ΝΗΣΩΝ ΑΙΓΑΙΟΥ
2007-2013

Στηρίζει ό,τι αξίζει

Αγαπητοί αναγνώστες,

Σε αυτό το τεύχος του περιοδικού μας παρουσιάζουμε τα έργα του ΕΣΠΑ στη Σύρο, μαζί με ένα συνοπτικό σημείωμα για την ιστορία του νησιού και της πρωτεύουσας των Κυκλάδων, Ερμούπολης. Η πόλη δημιουργήθηκε από πρόσφυγες τα πρώτα χρόνια της ελληνικής επανάστασης και αποτελεί -σύμφωνα με πολλούς ιστορικούς και μελετητές- ένα «ιστορικό φαινόμενο».

Μέσα σε μια δεκαετία από την ίδρυσή της μεταμορφώθηκε σε αστικό κέντρο με ευρωπαϊκό χαρακτήρα, ναυτιλιακή και εμπορική μηχανή του νέου κράτους. Ως τα μέσα του αιώνα, το 70% του εξωτερικού εμπορίου της Ελλάδας περνούσε από το τελωνείο της. Μετά τη μεγάλη ακμή όμως, η πόλη γνώρισε μια αργή και μακρόσυρτη παρακμή -περισσότερα για αυτό στο σχετικό άρθρο μας.

Παρουσιάζουμε ακόμη το σημαντικό έργο με το οποίο τέθηκε ήδη σε λειτουργία ένα ιστορικό κτήριο του Πανεπιστημίου στη Ρόδο, καθώς και το πώς διαμορφώνεται η εικόνα των νησιών μας μετά την πρόσφατη εθνική απογραφή.

Καθώς το Πρόγραμμα διανύει το προτελευταίο του έτος, τα στελέχη των φορέων υλοποίησης, της Διαχειριστικής Αρχής και κάθε άλλου εμπλεκόμενου δημόσιου και ιδιωτικού φορέα, γνωρίζοντας την επίδραση του Προγράμματος στις υποδομές περιβάλλοντος, υγείας και παιδείας των νησιών μας αλλά και στην οικονομική ανάπτυξη και καταπολέμηση της ανεργίας, κάνουν ό,τι περνά από το χέρι τους για την επιτυχή του ολοκλήρωση.

Καλή ανάγνωση

Το εξώφυλλο μας:

*Η συνοικία του Αγίου Νικολάου στη Σύρο
(φωτογραφία: Δημήτρης Βαμβακούσης)*

σε αυτό το τεύχος

03/

Ένα ιστορικό κτήριο του Πανεπιστημίου
Αιγαίου επαναλειτουργεί

06/

Η Περιφέρεια νησί προς νησί
Σύρος: μοναδική ταυτότητα

11/

Στα βήματα του ΕΣΠΑ

12/

Η εικόνα των νησιών μας
μέσα από την απογραφή

ΕΠΙΚΟΙΝΩΝΙΑ

Εκδίδεται από την Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή
της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου

διεύθυνση: Σάκη Καράγιωργα 22 - 84100 Σύρος

τηλ.: 22813 60800

φαξ: 22813 60860

ιστοσελίδα: www.eda.notioaigaio.gr

e-mail: notioaigaio@mou.gr

επίβλεψη έκδοσης: Βαγγέλης Αραγιάννης

εκτύπωση: ΤΥΠΟΚΥΚΛΑΔΙΚΗ ΑΕ

Ένα ιστορικό κτήριο του Πανεπιστημίου Αιγαίου επαναλειτουργεί

Το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, πέρα από τον εκπαιδευτικό του ρόλο, λειτουργεί ως πυρήνας επιστήμης και πολιτισμού αλλά και ως δημιουργικό όχημα για την ανάπτυξη της Περιφέρειας. Γι αυτό αποκτά ιδιαίτερη σημασία η ανακαίνιση ενός ιστορικού κτηρίου του, που έρχεται να ενισχύσει την υποδομή και να στηρίξει τη λειτουργία του στη Ρόδο και το Αιγαίο. Το έργο εντάχθηκε στο Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου τον Ιανουάριο του 2011 με προϋπολογισμό 4,2 εκ. €, υλοποιήθηκε με γρήγορους ρυθμούς και έχει δοθεί ήδη σε χρήση.

04/παρουσίαση έργου

Φωτογραφίες: εφημερίδα Ροδιακή

Με το έργο αυτό «κλείνει ένας κύκλος παρεμβάσεων που έγιναν τα τελευταία χρόνια» είπε χαρακτηριστικά ο Πρύτανης του Πανεπιστημίου Πάρις Τσάρτας στην τελετή εγκαινίων του έργου (31 Ιανουαρίου 2014). «Αυτό που προσπαθήσαμε εξαρχής να κάνουμε ήταν να εντάξουμε υποδομές στη Ρόδο και στη Μυτιλήνη, όπου έχουμε τα πολυπληθέστερα τμήματα του Πανεπιστημίου. Υπήρχαν οι κατάλληλες προϋποθέσεις, δηλαδή η καλή συνεργασία με την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου και σε ορισμένες περιπτώσεις ώριμες μελέτες, συνθήκες που βοήθησαν να εντάξουμε τα έργα στο ΕΣΠΑ. Όλες αυτές οι παρεμβάσεις έγιναν σε πολύ λογικούς χρόνους, γεγονός το οποίο μας χαροποιεί». Από την πλευρά του ο Περιφερειάρχης Νοτίου Αιγαίου Γιάννης Μαχαίριδης αναφέρθηκε στη σημασία του Πανεπιστημίου για τα νησιά και στις προσπάθειες της Περιφέρειας να ενισχύσει τον αναπτυξιακό ρόλο του. «Θέλουμε να επεκταθεί το Πανεπιστήμιο» τόνισε αναφερόμενος στην προσπάθεια να ενταχθεί στο δυναμικό του το κτήριο του ΠΙΚΠΑ (την ολοκλήρωση των σχετικών μελετών έχει αναλάβει ο Δήμος Ροδίων) καθώς και στην έγκριση δημοπράτησης (δόθηκε στις 10 Μαρτίου 2014) για την αγορά ακινήτου που θα χρησιμοποιηθεί ως φοιτητική εστία. Επιπλέον ο Περιφερειάρχης αναφέρθηκε στην προγραμματισμένη παραχώρηση κτηρίου, στην περίπτωση που δημιουργηθεί τουριστική πανεπιστημιακή σχολή στη Ρόδο. Σχετικά με το έργο που ολοκληρώθηκε ο κ. Μαχαίριδης επισήμανε ότι πέραν της αποκατάστασης του κτηρίου με πόρους του Περιφερειακού Προγράμματος, εξασφαλίθηκε και η προμήθεια εξοπλισμού για τα τμήματα του Πανεπιστημίου στη Ρόδο και τη Σύρο.

Η ιστορία του κτηρίου

Η Πανεπιστημιακή Μονάδα της Ρόδου φιλοξενεί τη Σχολή Ανθρωπιστικών Επιστημών η οποία περιλαμβάνει τρία τμήματα: το Παιδαγωγικό Τμήμα Δημοτικής Εκπαίδευσης, το Τμήμα Επιστημών της Προσχολικής Αγωγής και Εκπαιδευτικού Σχεδιασμού και το Τμήμα Μεσογειακών Σπουδών. Η Σχολή στεγάζεται στο κτιριακό συγκρότημα της πρώην Σχολής Χωροφυλακής, χτισμένο με την ιταλική αρχιτεκτονική του μεσοπολέμου, έξω από τα τείχη της Μεσαιωνικής Πόλης. Το κτήριο Β' ή «7ης Μαρτίου» πήρε το όνομά του από την ιστορική μέρα της ενσωμάτωσης της Δωδεκανήσου στην Ελλάδα, το 1948, συμβολίζοντας «το δικαίωμα των λαών και των ανθρώπων να αντιστέκονται στους κατακτητές, να αγωνίζονται για τη γλωσσική και πολιτισμική τους ταυτότητα, να τιμούν τους ήρωές τους», όπως αναγράφεται στην είσοδο. Το κτήριο αυτό, ένα από τα τέσσερα του συγκροτήματος, κατασκευάστηκε τα τελευταία χρόνια της Ιταλοκρατίας (1935-1939). Τα άλλα κτήρια είναι το «Κλεόβουλος», το «Υπατία» και το «Δήμητρα» στο παλιό φυτώριο και το «Αμαριάδες» στην Κρεμαστή. Σε αυτό ξεκίνησε τη λειτουργία του το 1986 το Πανεπιστήμιο Αιγαίου, όμως τα τελευταία χρόνια παρέμεινε κενό καθώς είχε κριθεί ακατάλληλο μετά τον σεισμό του 1987. Σήμερα, δύο χρόνια μετά την έναρξη υλοποίησής του, το έργο θεωρείται πια μια επιτυχημένη παρέμβαση αντάξια της αισθητικής της πόλης της Ρόδου και του νησιού.

Η αποκατάσταση

Το συγκεκριμένο έργο αποτελεί μέρος ενός ευρύτερου σχεδίου χρηματοδότησης του Πανεπιστημίου Αιγαίου, αφού αναγνωρίζονται οι προσφερόμενες εκπαιδευτικές και ερευνητικές εργασίες και η κοινωνική του απήχηση. Το τριώροφο κτήριο της «7ης Μαρτίου», συνολικής επιφάνειας περίπου 4.250 τετραγωνικών μέτρων, που παρουσίαζε μεγάλες φθορές λόγω παλαιότητας αλλά και των προβλημάτων που προέκυψαν από σεισμούς, έχει παραχωρηθεί από την Κτηματική Εταιρεία Δημοσίου στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου. Δεδομένου ότι πρόκειται για παραδοσιακό κτήριο, κατά την αποκατάστασή του έπρεπε να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή ώστε να μην αλλοιωθεί η μορφολογία και ο σκελετός του. Αρχικά, έγιναν καθαίρεσεις όλων των εσωτερικών στοιχείων της οικοδομής και

όλων των επιχρισμάτων, εσωτερικών και εξωτερικών, ενώ με την ενίσχυση της θεμελίωσης αποκαταστάθηκε πλήρως η στατικότητα. Όσο για την εξωτερική όψη, διατηρήθηκε η τεχνολογία *finta pietra*, ένα επίχρισμα με βάση το τσιμέντο και τον πωρόλιθο που θυμίζει τα κτήρια της εποχής των Ιπποτών, και τα υλικά που είχαν χρησιμοποιήσει οι αρχικοί κατασκευαστές, οι Ιταλοί.

Εσωτερικά, έγινε νέα διαρρύθμιση των χώρων σε αίθουσες διδασκαλίας, εργαστήρια και γραφεία καθηγητών και εγκαταστάθηκαν νέα δίκτυα (ηλεκτρομηχανολογικά, ύδρευσης, αποχέτευσης κ.λ.π.), ενώ ως χωρίσματα χρησιμοποιήθηκαν γυάλινα πάνελ ώστε το φυσικό φως να διαχέεται ανεμπόδιστα σε όλους τους χώρους γραφείων. Στις αίθουσες διδασκαλίας τοποθετήθηκαν ηχομονωτικά πάνελ με σκοπό

να υπάρχει η δυνατότητα δημιουργίας ενοποιημένων χώρων διδασκαλίας ή διαλέξεων. Στο ισόγειο, δημιουργήθηκαν μεταλλικά πατάρια. Τα δάπεδα στρώθηκαν με μωσαϊκό, στους κοινόχρηστους χώρους υπάρχουν πλαίσια από μάρμαρο Καβάλας ή κεραμικά πλακίδια και έχουν προβλεφθεί εγκαταστάσεις για την πρόσβαση των ατόμων με ειδικές ανάγκες.

Η αισιοδοξία που επικρατούσε στα εγκαίνια ήταν λοιπόν δικαιολογημένη. Η αποκατάσταση του κτηρίου του συγκεκριμένου συγκροτήματος είναι μέρος των προγραμματισμένων ενεργειών που θα επιτρέψουν στο Πανεπιστήμιο Αιγαίου, με την υποστήριξη της Περιφέρειας Νοτίου Αιγαίου, να επιτελεί το έργο του όσο πιο επικοινωνιακά γίνεται μέσα σε ιστορικά κτήρια, που έτσι αξιοποιούνται πλήρως.

Φωτογραφία: εφημερίδα Ροδιακή

Σύρος, μοναδική ταυτότητα

Οι φωτογραφίες είναι του Δημήτρη Βαμβακούση

Η περιοχή Βαπόρια

Η Σύρος έχει έκταση 84 τ.χλμ και πληθυσμό 21.500 κατοίκους. Πρωτεύουσά της είναι η Ερμούπολη

Η Σύρος είναι νησί με ιδιαιτερότητες. Διοικητικό κέντρο των Κυκλάδων, έδρα της Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου, διαθέτει στο «πρόσωπο» της Ερμούπολης μια πόλη με μοναδική ιστορία, που ακολούθησε κατά πόδας την ίδρυση και τα πρώτα βήματα του σύγχρονου ελληνικού κράτους. Κληρονομιά αυτής της ιστορικής περιόδου είναι η σπάνια για νησί αστική αρχιτεκτονική, που την κάνει να ξεχωρίζει σε ολόκληρο το Αιγαίο. Σε αυτόν ακριβώς τον ιστορικό, αστικό της χαρακτήρα αλλά και τις ομορφιές των χωριών της, στηρίζει η Σύρος τον τουριστικό της προσανατολισμό, που έρχεται

να ενισχύσει η αναπτυξιακή προσπάθεια μέσω του ΕΣΠΑ και του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013, με έργα συνολικού προϋπολογισμού 20 εκ. ευρώ περίπου.

Πλούσια ιστορία

Δεν είναι εύκολο να κλείσει κανείς την ιστορία ενός τόπου σε λίγες γραμμές, ιδιαίτερα όταν η διαδρομή της ξεκινά πέντε χιλιετίες πριν. Αρχαιολογικά ευρήματα στις περιοχές Χαλανδριανή και Καστρί αποδεικνύουν ότι το νησί κατοικείτο τουλάχιστον από το 2700 π.Χ., γνωρίζοντας μάλιστα ιδιαίτερη ακμή την περίοδο του πρωτοκυκλαδικού πολιτισμού. Αργότερα,

τη δεύτερη π.Χ. χιλιετία φαίνεται ότι κατοικήθηκε αρχικά από Φοίνικες, μέχρι την επικράτηση του μινωικού πολιτισμού, που άλλαξε τις ισορροπίες στο Αιγαίο και τις Κυκλάδες. Την περίοδο της κλασικής αρχαιότητας η Σύρος την πέρασε μάλλον στη σκιά της Δήλου. Κατακτήθηκε πρόσκαιρα, το 478 π.Χ. από τους Πέρσες, πριν απελευθερωθεί και συνταχθεί με την Αθηναϊκή Συμμαχία. Κατά τους ελληνιστικούς χρόνους απέκτησε ξανά σημασία, ανακτώντας μέρος του πληθυσμού της. Οι ρωμαϊκοί χρόνοι την βρήκαν σε ανάπτυξη, με νέο οικισμό (εκεί που σήμερα βρίσκεται η Ερμούπολη) και δικό της ασημένιο νόμισμα, που δείχνει την οικονομική ανάκαμψη. Τη βυζαντινή περίοδο περιέπεσε σε παρακμή και νέα μείωση του πληθυσμού εξαιτίας της πειρατείας που μάζιζε όλο το Αιγαίο και εξανάγκαζε τους νησιώτες να μεταναστεύουν στις πιο ασφαλείς, ηπειρωτικές περιοχές. Τον Μεσαίωνα, γύρω στον 13ο αιώνα, δημιουργήθηκε ο οικισμός της Άνω Σύρου υπό την κυριαρχία των Λατίνων. Οι κάτοικοί της βέβαια διατήρησαν τις συνήθειες και τη γλώσσα τους ενώ ασπάστηκαν το δυτικό δόγμα. Για τρεις περίπου αιώνες, ως και την άφιξη των Οθωμανών, το νησί αποτέλεσε μέρος του Δουκάτου του Αιγαίου.

Το 1579 ο πασάς Μπαρμπαρόσα κατέλαβε το νησί για λογαριασμό της Πύλης. Μια αποστολή Κυκλαδιτών, ανάμεσά τους Συριακών, μετέβη στην Κωνσταντινούπολη για να διαπραγματευθεί τις συνθήκες του νέου καθεστώτος με τον Σουλτάνο Μουράτ III. Το αποτέλεσμα της διαπραγμάτευσης ήταν -σε κάποιες πλευρές του τουλάχιστον- ευνοϊκότερο και από το ισχύον: θρησκευτική ελευθερία, χαμηλότεροι φόροι συγκριτικά με τις υπόλοιπες οθωμανικές κτήσεις, απονομή δικαιοσύνης από τους τοπικούς άρχοντες, υπόσχεση ότι δεν θα στέλνονταν στο νησί Γενίτσαροι. Το 1635 ιδρύθηκε το μοναστήρι της Άνω Σύρου και από τα μέσα του 18ου αιώνα ξεκίνησε μια νέα περίοδος οικονομικής και πληθυσμιακής ανάπτυξης.

Κάπως έτσι βρήκε τη Σύρο η ελληνική επανάσταση, με το νησί να τηρεί στάση αναμονής και ουδετερότητας, ως αποτέλεσμα της προνομίου τοπικής συνθήκης. Η στάση αυτή, σε συνδυασμό με τα εξασφαλισμένα προνόμια, είχαν ένα αναπάντεχο αποτέλεσμα: Το νησί αποτέλεσε ασφαλές καταφύγιο για τους πρόσφυγες που έφτασαν κατά κύματα πρώτα από τη Μικρά Ασία και λίγο αργότερα από τη Χίο, τη Σάμο, τα Ψαρά, την Κάσο και αλλού. Οι πρόσφυγες εγκαταστάθηκαν αρχικά στον οικισμό της Άνω Σύρου, ο αριθμός τους όμως ήταν τέτοιος που πολύ γρήγορα μια πόλη άρχισε να δημιουργείται στους πρόποδες της Άνω Σύρου και αντικριστά, στο λόφο που σήμερα έχει στην κορυφή του την ορθόδοξη εκκλησία της Ανάστασης, ως κάτω στο λιμάνι.

Η νέα πόλη, που χτίστηκε και διοικήθηκε από τους αστούς και στηρίχθηκε στους εργάτες, πρόσφυγες όλοι τους, γνώρισε εκρηκτική ακμή: Κέντρο εμπορίου (ως και το 70% ετησίως των εισαγωγών και εξαγωγών του νέου κράτους περνούσαν από το τελωνείο της), ναυτιλίας & εφοδιασμού και πολύ σύντομα βιομηχανίας, είδε τον πληθυσμό να ξεπερνά τους 20,000 κατοίκους -η μεγαλύτερη πόλη στην ελεύθερη Ελλάδα για μια 40ετία. Μεταμορφώθηκε έτσι από μια προσφυγοπολη σε ένα σύγχρονο αστικό κέντρο με ευρωπαϊκό αέρα και αρχοντικά κτίρια, δημόσια και ιδιωτικά, πλάι σε πυκνοδομημένες εργατικές γειτονιές, που έσφυζαν από ζωή.

Η οικονομική ευρωστία σε συνδυασμό με τις πολιτισμικές καταβολές των κατοίκων είχαν φυσική συνέπεια η Ερμούπολη να αναπτυχθεί επίσης πνευματικά, με περισσότερα από 15 σχολεία, το πρώτο γυμνάσιο στην ελεύθερη Ελλάδα (ιδρύθηκε το 1833), το εμβληματικό Θέατρο Απόλλων, έντονη εκδοτική δραστηριότητα και πλήθος από λέσχες και συλλόγους.

Τη ραγδαία ακμή ακολούθησε μια σταδιακή, μακρόσυρτη παρακμή: Στα τέλη του

19ου αιώνα, η πολιτική και οικονομική ενδυνάμωση της Αθήνας και του Πειραιά, η κατασκευή της διώρυγας της Κορίνθου, η εισαγωγή της ατμοπλοΐας (συνθήκες που μείωσαν τη σημασία της Ερμούπολης ως λιμάνι) οδήγησαν σε μεταφορά των εμπορικών και βιομηχανικών μονάδων, υποβάθμιση της σημασίας του τελωνείου και σταδιακή μείωση του πληθυσμού, που αναζητούσε πλέον δουλειές στην Πρωτεύουσα. Η χαρακτηριστική βολή στην Ερμούπολη δόθηκε στη διάρκεια της ιταλικής και γερμανικής κατοχής, όταν, λόγω της απομόνωσης από την ηπειρωτική χώρα, της κατάρρευσης του εμπορίου, της υποτυπώδους αγροτικής παραγωγής και του υψηλού -αναλογικά- πληθυσμού, το νησί είχε το μεγαλύτερο ποσοστό θνησιμότητας από πείνα και ασθένειες που σχετίζονται με τον υποσιτισμό σε ολόκληρη της Ελλάδα.

Μετά το 1980, η ενδυνάμωση των διοικητικών υπηρεσιών, η δειλή αρχικά, πιο έντονη στη συνέχεια τουριστική ανάπτυξη, συνδεδεμένη κυρίως με την Αθήνα, η αύξηση της αγροτικής παραγωγής και η διάσωση, έστω και με περιορισμένο προσωπικό, των ναυπηγείων, έφεραν μια νέα οικονομική άνθηση. Σήμερα, εν μέσω της μεγάλης οικονομικής κρίσης, η Σύρος όπως και τα υπόλοιπα νησιά της Περιφέρειας πασχίζει για ένα νέο προσανατολισμό, στηριγμένο σε υγιείς βάσεις.

Την τρέχουσα προγραμματική περίοδο υλοποιούνται ή ολοκληρώθηκαν ήδη σημαντικά έργα στο νησί. Ας δούμε από πιο κοντά, μερικά από αυτά.

Καρνάγιο

08/η Περιφέρεια νησί προς νησί

Άποψη της Ερμούπολης από την Άνω Σύρο

Ολοκληρωμένο Σχέδιο Αστικής Ανάπτυξης (3 εκ. €)

Το έργο περιλαμβάνει περισσότερα από 15 μικρότερα έργα με κοινό στόχο την αισθητική αναβάθμιση του ιστορικού κέντρου και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής των κατοίκων. Στα έργα περιλαμβάνεται η κατασκευή ανοιχτού χώρου στάθμευσης 65 περίπου θέσεων σε οικόπεδο 2 στρεμμάτων στη λεωφόρο Ανδρέα Παπανδρέου, η δημιουργία ποδηλατόδρομου από το λιμάνι ως τη νότια είσοδο της πόλης, με την παράλληλη προμήθεια ποδηλάτων για τη διάδοση και διευκόλυνση της χρήσης του μέσου αλλά και η προμήθεια ενός νέου, πέμπτου μικρού λεωφορείου, για την ανανέωση του δημοτικού στόλου που εκτελεί καθημερινά δρομολόγια εντός του αστικού κέντρου, περισσότερο από μια δεκαετία τώρα. Τα έργα αυτά στοχεύουν στη μείωση της κυκλοφορίας οχημάτων στο κέντρο της πόλης και το λιμάνι, αμφότερες ιδιαίτερα επιβαρυνμένες περιοχές.

Μια δεύτερη δέσμη έργων στο πλαίσιο του Ολοκληρωμένου Σχεδίου αφορά την αισθητική αναβάθμιση του λιμανιού και χώρων αναψυχής για τους κατοίκους και τα παιδιά. Το πιο σημαντικό από αυτά είναι η ανάπλαση της παραλιακής ζώνης της πόλης, μήκους 650 μέτρων περίπου, που εξυπηρετεί τις αφίξεις των πλοίων και υποδέχεται τους επισκέπτες του νησιού, φιλοξενεί την αφετηρία λεωφορείων και ταξί και περιλαμβάνει καθ' όλο το μήκος της καταστήματα εστίασης και αναψυχής με μεγάλη κίνηση. Επισημαίνεται πάντως ότι η υλοποίηση του συγκεκριμένου έργου εντός του χρονικού ορίζοντα του Προγράμματος, παρουσιάζει δυσκολίες, κυρίως λόγω του πλήθους αδειοδοτήσεων που απαιτούνται.

Άλλα έργα σε αυτή τη δέσμη είναι η δημιουργία χώρου αναψυχής – περιαστικού πάρκου στο πρώην στρατόπεδο (η παραχώρηση του οποίου στο Δήμο από το Υπουργείο Άμυνας ολοκληρώθηκε πρόσφατα), μαζί με πρόσθετο χώρο στάθμευσης και η δημιουργία τριών σύγχρονων παιδικών χαρών στο κέντρο της πόλης, αφού κατά γενική ομολογία οι υφιστάμενες ήταν παρωχημένες. Ήδη η πρώτη εξ αυτών, προϋπολογισμού 150 χιλ. € περίπου, ολοκληρώθηκε, δόθηκε σε χρήση και δέχεται καθημερινά πλήθος μικρών παιδιών.

Άλλα έργα του Ολοκληρωμένου Σχεδίου: Η υπογειοποίηση υποσταθμών της ΔΕΗ, που επιτρέπει στην επιχείρηση να απομακρύνει τις συχνά ογκώδεις και αντιαισθητικές κολώνες του δικτύου της από τους κεντρικούς δρόμους. Η αναβάθμιση του ηλεκτρονικού και ηχητικού εξοπλισμού του ιστορικού Θεάτρου Απόλλων, με την αγορά νέου, και η ανακαίνιση & αναβάθμιση δημοτικών κτιρίων πολιτιστικού ενδιαφέροντος.

Ξεχωριστή μνεία πρέπει να γίνει για το έργο ανανέωσης & επανασχεδιασμού της μόνιμης συλλογής του Βιομηχανικού Μουσείου Ερμούπολης. Τα νέα εκθέματα είναι κυρίως παλαιά μηχανήματα και εργαλεία που προέρχονται από δωρεές επιχειρήσεων και ιδιωτών της Σύρου, του Πειραιά και της Αθήνας. Πρόκειται για περισσότερα από 500 εργαλεία και αντικείμενα από όλους τους κλάδους της βιομηχανίας της πόλης, την περίοδο της ακμής της. Στην έκθεση θα περιλαμβάνονται επίσης συλλογές από χάρτες και σχέδια, πίνακες ζωγραφικής, ένα ιδιαίτερα σημαντικό ψηφιακό αρχείο και κάποιες εργοστασιακές μηχανές μεγάλου όγκου. Έτσι το Μουσείο θα υποδεχτεί τους

επισκέπτες του (πολλές χιλιάδες κάθε χρόνο) με μια νέα συλλογή και εκθέματα που παρουσιάζονται πρώτη φορά στην ιστορία. Να σημειωθεί ότι προβλέπεται επίσης ο σχεδιασμός και παραγωγή 17 ψηφιακών εφαρμογών σχετικών με τη βιομηχανική ιστορία της Σύρου και της Ελλάδας.

Ιστορικό – Λαογραφικό Μουσείο Ερμούπολης

Με προϋπολογισμό 1,3 εκ. € υλοποιείται η μετατροπή του πρώην αρχοντικού Ρεθύμνη (ενός περίφημου κτιρίου στη συνοικία «Βαπόρια», εκεί όπου διέμενε κατά κύριο λόγο η αστική τάξη της Ερμούπολης τον 19ο αιώνα), σε λαογραφικό μουσείο της νεότερης ιστορίας της Ερμούπολης. Το κτίριο ανήκει στο Λύκειο Ελληνίδων Σύρου αλλά το έργο υλοποιείται από τον Δήμο Σύρου – Ερμούπολης, μετά από προγραμματική σύμβαση. Το έργο είναι σε εξέλιξη και αναμένεται το πρώτο σκέλος του -δηλ. η αποκατάσταση του νεοκλασικού μεγάρου- να ολοκληρωθεί εντός του 2014. Σε δεύτερη φάση, το 2015, θα γίνει η προμήθεια και τοποθέτηση του εξοπλισμού που θα φιλοξενήσει τα εκθέματα, τα οποία έχουν συγκεντρωθεί με τη φροντίδα του Λυκείου Ελληνίδων.

Λιμενικά έργα

Τα τελευταία χρόνια, τόσο το ανατολικό παραλιακό μέτωπο της Ερμούπολης όσο και ο μόλος που προστατεύει την είσοδο του λιμανιού της, είχαν αποδυναμωθεί και δεχτεί πλήγματα από τις θεομηνίες και τον έντονο κυματισμό. Με το έργο προϋπολογισμού 1 εκ. €, ολόκληρο το μέτωπο παραλίας – μόλου, μήκους 600 περίπου μέτρων ενισχύθηκε και θωρακίστηκε με κατάλληλους ογκόλιθους, παρέχοντας προστασία από τα καιρικά φαινόμενα.

Επιπλέον καθαιρέθηκε με μηχανικά μέσα ο λεγόμενος ύφαλος της «Καρφωμένης» εντός του λιμανιού της Ερμούπολης, που για δεκαετίες εμπόδιζε την προσέγγιση των μεγαλύτερων πλοίων στο δυτικό τμήμα του.

Και τα δύο έργα ήταν αρμοδιότητας Λιμενικού Ταμείου Σύρου και εκτελέστηκαν από την Τεχνική Υπηρεσία και Υπηρεσία Δόμησης του Δήμου Σύρου – Ερμούπολης.

Με τρίτο έργο προβλέπεται η εγκατάσταση σύγχρονων συστημάτων ασφαλείας στο λιμάνι, συμβατών με τις διεθνείς προδιαγραφές για την ασφάλεια των ταξιδιωτών. Έτσι, το λιμάνι θα συμπεριληφθεί σε εκείνα που μπορούν να υποδεχθούν κρουαζιερόπλοια διεθνών εταιριών, που απαιτούν την τήρηση αυστηρότερων κανόνων ασφαλείας. Προβλέπεται η ανάπτυξη Κέντρου Ασφαλείας όπου θα συγκεντρώνονται όλες οι πληροφορίες και θα μεταφέρονται δικτυακά σε πραγματικό χρόνο στο Κέντρο Επιχειρήσεων της τοπικής Λιμενικής Αρχής (προϋπολογισμός: 1.2 εκ. €).

Συντήρηση και αποκατάσταση του εκκλησιαστικού συγκροτήματος Αγίου Γεωργίου Άνω Σύρου

Με φορέα εκτέλεσης το Υπουργείο Πολιτισμού και μελέτη και αδειοδοτήσεις για τις οποίες είχε φροντίσει η Καθολική Επισκοπή Σύρου, ξεκίνησε το Φεβρουάριο 2012 η διάσωση και ανάδειξη ενός σημαντικού μεταβυζαντινού μνημείου, που θα αναβαθμίσει ολόκληρη την περιοχή της Άνω Σύρου. Η αποκατάσταση του εκκλησιαστικού συγκροτήματος, συνολικής έκτασης 1.800 τ.μ. περίπου, στοχεύει να επαναφέρει το ναό στην αρχική του μορφή, όπως τον συνέλαβε, σχεδίασε και κατασκεύασε το 1834 ο αρχιτέκτονας Νικόλαος Χατζησίμος, αλλά και το Παρεκκλήσι του Τιμίου Σταυρού (Βαπτιστήριο), χτισμένο το 1703. Οι επεμβάσεις αφορούν τη μορφολογική και λειτουργική αποκατάσταση του συγκροτήματος, σε συνδυασμό με τη στατική του ενίσχυση. Ήδη, τα πρώτα τμήματα του εσωτερικού διάκοσμου δίνουν μια εικόνα

Από το εσωτερικό αρχοντικού της Ερμούπολης

Λεπτομέρεια από τον Άμβωνα στο Ναό του Αγίου Νικολάου

10/η Περιφέρεια νησί προς νησί

της αισθητικής ποιότητας και της αίγλης που είχε -και αποκτά ξανά- ο ιστορικός ναός (προϋπολογισμός 2,8 εκ. €). Το έργο θα ολοκληρωθεί εντός του 2014.

Εξοπλισμός του Γενικού Νοσοκομείου Σύρου

Η ολοκλήρωση της επέκτασης και του εκσυγχρονισμού του Γενικού Νομαρχιακού Νοσοκομείου Σύρου, με την προμήθεια και εγκατάσταση πρόσθετου εξοπλισμού είναι ένα έργο ύψους 4,4 εκ. €. Περιλαμβάνει την ανέγερση νέων κτηριακών εγκαταστάσεων συνολικού εμβαδού 1.676 τ.μ., εργασίες ανάπλασης και διαρρύθμισης του υπάρχοντος συγκροτήματος (1.915 τ.μ.), βάψιμο και αλλαγή δαπέδου σε επιφάνεια 530 τ.μ. και εργασίες διαμόρφωσης του περιβάλλοντα χώρου. Επιπλέον γίνεται γίνεται προμήθεια και εγκατάσταση νέου ιατρικού, ξενοδοχειακού και μηχανολογικού με σημαντικότερες την εγκατάσταση συγκροτήματος μαγνητικού συντονισμού (MRI) και αξονικού τομογράφου (CT) 16 τομών - τύπου Α.

Έργο για την ανακύκλωση και το περιβάλλον

Η Σύρος κατέχει τα πανελλήνια πρωτεία στην ανακύκλωση, επιτυγχάνοντας ήδη από το 2010 κατά κεφαλήν ποσοστά 30% κατά βάρος (στο σύνολο των απορριμμάτων του νησιού) και 50% κατ' όγκον. Τώρα, με έργο προϋπολογισμού 900 χιλ. €, ο Δήμος Σύρου - Ερμούπολης και ο φορέας του για τη διαχείριση του Χώρου Υγειονομικής Ταφής και της ανακύκλωσης κάνει ένα ακόμα βήμα: Προμηθεύεται ένα μεγάλο αριθμό κομποστοποιητών, ώστε να αφαιρεθεί το οργανικό ρεύμα από το υπόλειμμα των σκουπιδιών που καταλήγει στο ΧΥΤΑ. Η προμήθεια αφορά μικρούς, σύγχρονους, ηλεκτρικούς οικιακούς κομποστοποιητές, κατά κύριο λόγο για την Ερμούπολη και την Άνω Σύρο, τα σπίτια των οποίων δεν διαθέτουν κήπο (ώστε να δεχτούν κοινούς κομποστοποιητές). Θα γίνει επίσης πιλοτική προμήθεια μεγάλων ηλεκτρικών κομποστοποιητών, που θα εγκατασταθούν σε κοινόχρηστους χώρους και θα εξυπηρετούν ολόκληρες γειτονιές.

Στις παραπάνω γραμμές παρουσιάσαμε μερικά μόνο από τα έργα που πραγματοποιούνται στη Σύρο την τρέχουσα περίοδο, με τη χρηματοδότηση του Προγράμματος. Όπως επισήμανε ο απερχόμενος Δήμαρχος Σύρου-Ερμούπολης Γιάννης Δεκαβάλλας, «τα έργα αυτά δίνουν πρόσθετη αξία στην προσπάθεια του νησιού μας για

την προστασία του περιβάλλοντος και τη βελτίωση της ποιότητας ζωής, για την ενίσχυση της κοινωνικής μέριμνας, την υγεία, την παιδεία, τον πολιτισμό, τον αθλητισμό, την απασχόληση». Υπάρχουν ωστόσο και άλλα έργα, όπως η διάνοιξη παρακαμπτήριας οδού στον οικισμό της Άνω Σύρου, η προμήθεια τεχνικού και εκπαιδευτικού

εξοπλισμού στη σχολή εμπορικού ναυτικού Σύρου, η κατασκευή αίθουσας πολλαπλών χρήσεων στο Δημοτικό Σχολείο Άνω Σύρου, η επέκταση κτηρίου για τη στέγαση δημοτικού σχολείου και νηπιαγωγείου στο χωριό Βάρη, το πιο πολυπληθές του νησιού και άλλα, που ενδέχεται να παρουσιαστούν πιο αναλυτικά σε επόμενα τεύχη.

Θέατρο Απόλλων

Το Δημαρχείο με φόντο τον Άγιο Νικόλαο

Εντός του 2013 έκλεισε ο κύκλος της δημοσιοποίησης προσκλήσεων προς τους δικαιούχους για υποβολή προτάσεων προς ένταξη και ολοκληρώθηκαν οι εντάξεις έργων στο Πρόγραμμα. Η προσπάθεια πλέον επικεντρώνεται στην επιτάχυνση της υλοποίησης και την προετοιμασία για το κλείσιμο των έργων, αφού το ΕΣΠΑ ολοκληρώνεται στις 31/12/2015.

Με την παρέλευση του πρώτου τριμήνου του 2014 οι Άξονες του Επιχειρησιακού Προγράμματος Κρήτης & Νήσων Αιγαίου που αφορούν την Περιφέρεια Νοτίου Αιγαίου παρουσιάζουν συμβάσεις 534,1 εκ. €, ενώ οι πληρωμές έφτασαν τα 330,6 εκ. € (ποσοστό απορρόφησης

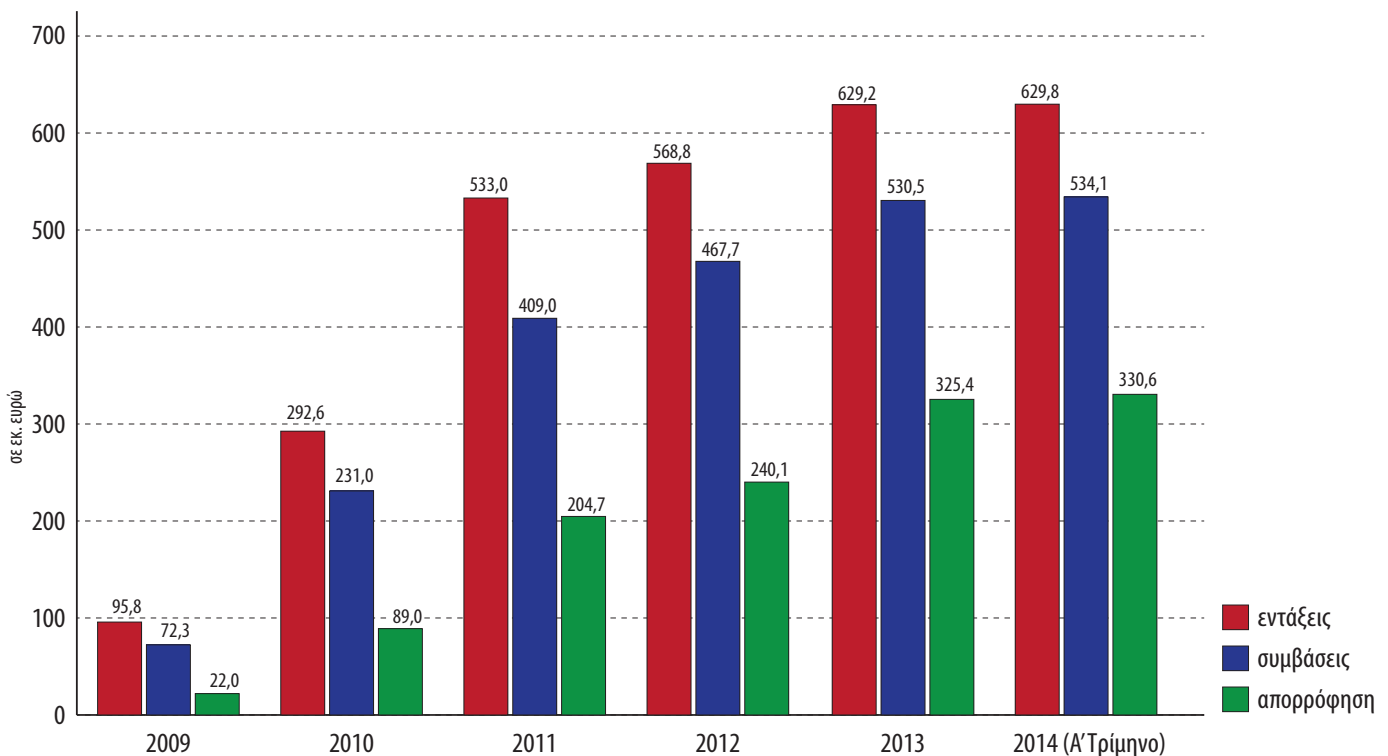
118,2%), επί του συνολικού προϋπολογισμού που ανέρχεται στα 279,8 εκ. €.

Στο ιστόγραμμα αυτής της σελίδας κάνουμε μια γραφική απεικόνιση της ετήσιας εξέλιξης του Προγράμματος ως προς το μέρος του που αναλογεί στην Περιφέρειά μας, από το 2009 οπότε και ξεκίνησε ουσιαστικά η υλοποίησή του, μέχρι σήμερα. Η πορεία ανά Άξονα Προτεραιότητας φαίνεται στον αντίστοιχο πίνακα.

Όσο για τις δράσεις που διαχειρίζεται η Ενδιάμεση Διαχειριστική Αρχή της Περιφέρειας, στο πρώτο τρίμηνο του 2014 συνολικά είχαν ενταχθεί:

- Στο Ε.Π. Κρήτης & Νήσων Αιγαίου: 161 πράξεις προϋπολογισμού 251,3 εκ. €, για τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες ύψους 107,6 εκ. €.
- Στο Ε.Π. Ανάπτυξη Ανθρώπινου Δυναμικού: 4 πράξεις προϋπολογισμού 1,4 εκ. €, για τις οποίες οπότε έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες 432 χιλ.€ και
- Στο Ε.Π. Περιβάλλον - Αειφόρος Ανάπτυξη: 75 πράξεις προϋπολογισμού 110,5 εκ. € για τα οποία έχουν πραγματοποιηθεί δαπάνες ύψους 24,2 εκ. €.

Διαχρονική Εξέλιξη του Προγράμματος

Πορεία ανά Άξονα Προτεραιότητας

Άξονας Προτεραιότητας	Δεσμεύσεις	Εντάξεις	Συμβάσεις	Πληρωμές
Υποδομές και υπηρεσίες προσπελασιμότητας	40,0	61,9	53,2	35,1
Ψηφιακή σύγκλιση και επιχειρηματικότητα	107,0	357,9	339,3	218,5
Αειφόρος ανάπτυξη και ποιότητα ζωής	76,2	123,4	79,3	50,5
Χωρική συνοχή και συνεργασία	50,6	73,8	50,7	23,2
Τεχνική υποστήριξη	6,0	12,8	11,7	3,3
Σύνολο	279,8	629,8	534,1	330,6

Η εικόνα των νησιών μας μέσα από την απογραφή

Τον Δεκέμβριο 2012 δημοσιεύθηκε στην Εφημερίδα της Κυβέρνησης (Β3465/28.12.2012) το αποτέλεσμα της απογραφής του προηγούμενου έτους (2011) που αφορούσε τους μόνιμους κατοίκους όλων των περιφερειών και δήμων της χώρας. Ο πληθυσμός της Ελλάδας καταμετρήθηκε στα 10.815.197 άτομα και της Περιφέρειας Νότιου Αιγαίου, στα 308.975 άτομα, καθιστώντας την 10η πολυπληθέστερη της χώρας (μικρότερο πληθυσμό έχουν οι περιφέρειες Βόρειου Αιγαίου, Ιονίων Νήσων και Δυτικής Μακεδονίας).

Η σωστή αποτύπωση του πληθυσμού των δήμων της περιφέρειάς μας έχει ιδιαίτερη σημασία για το τρέχον και το επόμενο ΕΣΠΑ, καθώς με βάση πληθυσμιακά κριτήρια λαμβάνονται ορισμένες αποφάσεις που επηρεάζουν την υλοποίηση των συγχρηματοδοτούμενων από την Ευρωπαϊκή Ένωση Προγραμμάτων. Έτσι σύμφωνα με την απογραφή, η

Περιφέρεια περιλαμβάνει συνολικά 52 κατοικημένα νησιά που υπάγονται στους δύο νομούς της, Δωδεκανήσου (με 24 κατοικημένα νησιά και 190.988 κατοίκους) και Κυκλάδων (με 28 κατοικημένα νησιά και 117.987 μόνιμους κατοίκους). Μεγαλύτερος δήμος είναι ο Δήμος Ροδίων με 115.490 κατοίκους και μικρότερος ο Δήμος Αγαθονησίου με 185 κατοίκους. Το Αγαθονήσι δεν είναι όμως το νησί με το μικρότερο πληθυσμό, αφού πολλά άλλα μικρότερα (πληθυσμιακά) νησιά αποτελούν μέρος μεγαλύτερων δήμων, όπως πχ. η Ηρακλειά με 145 κατοίκους (υπάγεται στο Δήμο Νάξου και Μικρών Κυκλάδων), η Ψέριμος με 80 κατοίκους (υπάγεται στο Δήμο Καλυμνίων) και πολλά ακόμα (βλ. παρακάτω).

Σύμφωνα με την απογραφή οι δέκα μεγαλύτεροι δήμοι της Περιφέρειάς μας είναι οι ακόλουθοι:

Δήμος	Κάτοικοι
Ροδίων	115.490
Κω	33.388
Σύρου-Ερμούπολης	21.507
Νάξου & Μικρών Κυκλάδων	18.864
Καλυμνίων	16.179
Θήρας	15.550
Πάρου	13.715
Μυκόνου	10.134
Άνδρου	9.221
Τήνου	8.636

Τα τρία τέταρτα των νησιών της Περιφέρειας (39 από τα 52) έχουν πληθυσμό μικρότερο των 3,000 κατοίκων, κάτι που αναδεικνύει την πολυδιάσπαση ανθρώπινων και οικονομικών πόρων και τη δυσκολία να προσφερθούν ισότιμες υπηρεσίες σε όλους τους κατοίκους. Τα νησιά αυτά είναι: Ανάφη (271 κάτοικοι), Θηρασιά (319), Ίος (2.024), Σίκινος (273), Φολέγανδρος (765), Αγαθονήσι (185), Αστυπάλαια (1.334), Τέλενδος (94), Ψέριμος (80), Καλόλιμνος Καλύμνου (2), Πλατύ Καλύμνου (2), Λειψοί (790), Φαρμακονήσι (10), Πάτμος (2.998), Αρκοί (44), Μάραθος Πάτμου (5), Σαρία Καρπάθου (45), Κάσος (1.084), Κέα (2.446), Μακρόνησος (9), Κύθνος (1.456), Γυαλί Κω (21), Νίσυρος (1.008), Κίμωλος (908), Πολύαιγος Κιμώλου (2), Σέριφος (1.420), Σίφνος (2.625), Δήλος (24), Αμοργός (1.971), Κάτω

Αντικέρι Αμοργού (2), Δονούσα (167), Ηρακλειά (141), Κουφονήσι (399), Σχοινούσα (227), Αντίπαρος (1.211), Μεγίστη (492), Σύμη (2.590), Τήλος (780) και Χάλκη (478).

Να σημειώσουμε ότι ο πληθυσμός αναφοράς είναι ο «μόνιμος πληθυσμός», που σύμφωνα με τη Εθνική Στατιστική Αρχή περιλαμβάνει τα άτομα, ανεξαρτήτως υπηκοότητας, που δήλωσαν ότι διαμένουν στο συγκεκριμένο νησί κατά τον τελευταίο χρόνο ή αφίχθησαν πιο πρόσφατα αλλά σκοπεύουν να μείνουν εκεί για δώδεκα μήνες. Ο «μόνιμος» δεν πρέπει να συγχέεται με τον «νόμιμο πληθυσμό» που αφορά τους εγγεγραμμένους στα δημοτολόγια (δηλ. τους δημότες), χωρίς να καταμετρά με ακρίβεια τους πραγματικούς κατοίκους ενός νησιού.

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Ταμείο
Περιφερειακής Ανάπτυξης

Επιχειρησιακό Πρόγραμμα Κρήτης & Νήσων Αιγαίου 2007-2013

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

Στηρίζει ό,τι αξίζει

πρόγραμμα για την ανάπτυξη